

SERIA DE AUTOR
ERIC-EMMANUEL
SCHMITT

Serie coordonată de
DENISA COMĂNESCU

ERIC-EMMANUEL
SCHMITT

Noaptea de foc

Traducere din franceză de
Marieva Ionescu

HUMANITAS
fiction

Cred c-am îndrăgit orașul Tamanrasset de cum l-am zărit pe geamul hubloului. După ce-am lăsat în urmă Algerul, totul arăta de parcă am fi survolat Luna, pe kilometri întregi nu se vedea decât o-ntindere stearpă de nisip, bolovăniș și stânci, cu o potecă rectilinie, ca o dără făcută cu unghia prin praf, pe care circulau jeepuri, camioane și caravane. Simțeam deja cât îmi lipsesc copacii, lanurile bogate, meandrele râurilor. Oare eram în stare să străbat Sahara timp de două luni? Mi-era teamă de traiul improvizat, de uscăciune, de aerul fără polen, de natura aceea care nu cunoștea anotimpurile. Poate că mi se părea un pământ așa de sărăcăcios doar fiindcă-l măsuram cu privirea de la-nălțime, din cer? Din când în când se ivea câte-o oază, petice de verdeață având în centru o colină înconjurată de palmieri,

smochini și curmali; de fiecare dată șopteam emoționat: „Tamanrasset“, dar vecinul de scaun mă corecta, era Ghardaïa, sau El-Goléa, citadela cu o sută de soiuri de fructe, sau In Salah. Apoi peste ținuturile acelea încremenite se înstăpânea din nou monotonia...

După un zbor de jumătate de zi, Tamanrasset se arătase în sfârșit, anunțat de vocea pilotului. Mă uimise din prima clipă blândețea locului: orașul se găsea la adăpostul a două brațe de granit care-l împrejmuiau, rotunjite, expunându-l și protejându-l în același timp. Între povârnișuri se șteau câteva barăci minuscule, cubice, din lut gălbui, amintindu-mi de machetele pe care le construiam în copilărie ca decor pentru trenulețul electric.

Imediat ce am pus piciorul afară din carlingă, spațiul m-a cuprins cu suflul lui, mângâindu-mi urechile, așezându-mi-se ușor pe buze, și am avut certitudinea că deșertul îmi oferea prin atingerea aceea abia simțită o îmbrățișare de bun venit.

Ne-am lăsat bagajele la hotel. Am reușit să-l recunoaștem după o pancartă agățată câș, fiindcă altfel nu se deosebea de clădirile din jur; însă în hol recepția se făcea la o tejghea pretențioasă din lemn de culoare galbenă.

Acolo ne aștepta Moussa, tuaregul cu care corespondam de o lună. Prin fax sau la telefon, ne dăduse toate informațiile de care aveam nevoie ca să ne pregătim scenariul. Era un bărbat înalt, costeliv, cu tenul acaju și părul negru, bogat. Ne-a zâmbit vesel, deschis, ca unor apropiați, și ne-a invitat la cină acasă la el.

Ospitalitatea m-a buimăcit întotdeauna, pentru că am crescut la Lyon, o metropolă cu oameni circumspecți, reci, care nu primesc în casă un amic decât după ce-l analizează minuțios luni – sau chiar ani – întregi, și-i conferă, astfel, o diplomă cu eticheta „persoană frecventabilă“. În schimb, deși nu știa mare lucru despre noi, Moussa ne-a invitat bucuros la el și ne-a deschis fără ezitare ușa – cu atât mai mult cu cât, de fapt, casa lui nici nu avea așa ceva.

Dosită la mijlocul unei străduțe cu clădiri ce aduceau cu alveolele unui stup, bojdeuca lui de lut n-avea decât două încăperi, bucătăria și cămăruța în care stătea toată familia. Chicineta, unde soția și ficele lui Moussa pregăteau masa, era mascată de o perdea de bumbac, așa că n-am văzut-o; am stat toată seara în cealaltă cămăruță, pustie, dar lună de curată, care noaptea le servea tuturor drept dormitor. În contrast cu lipsa

mobilei, a bibelourilor și a tablourilor, cușcușul mi s-a părut fastuos, plin de culoare, iar bucățile de carne și legumele se ițeau dintre bobite ca niște bijuterii expuse pe o pernă de grâu. Cât despre ceaiul de mentă, m-a dat pe spate, mai ceva ca un vin de clasă: dulceag, înmiresmat, îmbogățit cu mirodenii, mi-a lăsat în gură un amestec de arome, exotice, familiare și copleșitoare totodată, încât aproape simțeam că-mi vâjâie capul.

Afară se așternuse brusc întunericul și se făcuse rece. În douăzeci de minute, din cerul împurpurat de asfințit se răspândise o boare care răcoarea întinderea fără fir de iarbă și fără tufișuri, apoi bezna se-nstăpânise peste toate, chiar și peste vânt.

Conversația s-a înfiripat cu ușurință, în jurul unei lămpi cu ulei a cărei flăcăruie ne tivea fețele cu o lumină aurie, aproape lichidă. Gérard, regizorul filmului, care se așezase pe podea, și cu mine, autorul scenariului, îl asaltam cu întrebări pe Moussa, iar el ne răspundea molcom, cu vocea lui voalată. Și mai mult decât felul de a vorbi al tuaregului mă fascinau mâinile lui, subțiri, cu palme descărnate și degete lungi, fine, ca niște picioare de păianjen; le-ndrepta la răstimpuri spre noi, oferindu-ne câte ceva de mâncare sau vreo

lămurire. Mâinile acelea străine mi-au inspirat încă de la-nceput încredere.

Voiam să înfățișăm viața tuaregilor... Deși avea o locuință în Tamanrasset, Moussa era un nomad, pentru că nouă luni din an și le petrecea prin deșert. În acest timp se adăpostea, împreună cu familia, fie într-un cort zidit, fie în cortul lor de pânză, astfel că toate lucrurile – haine, tigăi, veselă – le-ncăpeau în câteva boccele pe care le strângeau repede și le duceau peste tot cu ei. N-aveau nevoie de scaune, paturi, cufere, uși, încuietori sau chei...

— Telefonul unde-l ții, Moussa? Și faxul?

Cumnatul lui, mi-a explicat mândru, avea o agenție de turism la zece kilometri de unde stăteau ei, și fusese de nenumărate ori pe-acolo. După părerea lui, un telefon și un fax se dovedeau de-ajuns pentru necesitățile întregii regiuni; nu-și mai încăpea-n piele de-ncântare că o rudă de-a lui deținea astfel de aparate moderne. După ce ne-a expus pe-ndelete această realizare a familiei lui, ne-a descris peisajele pe care aveam să le străbatem.

— *Biutiful!*

Era singurul cuvânt pe care-l învățase:

— *Biutiful!*

După câte spunea, aveam să ajungem în niște locuri *biutiful*! Din nou, același *biutiful*. În ciuda vocabularului sărac, își însoțea fiecare exclamație cu câte-o privire elocventă, pe post de comentariu: acolo o să fie drăguț, dincolo, impresionant, acolo, îngrozitor, dincolo, plăcut. Prin mimică, își colora toate acele *biutiful* cu-ndemânarea unui mare pictor.

Lui Moussa i se părea firesc interesul nostru pentru fascinanta cultură a tuaregilor, al cărei reprezentant era; în schimb, el nu ne punea nici o întrebare despre noi, despre țara noastră sau despre obiceiurile noastre. Am înțeles astfel ceva ce ne-a confirmat mai apoi și călătoria: în deșert, nu contează nimic altceva, fiindcă te afli în centrul lumii!

Pe la zece, ne-am luat rămas-bun de la Moussa, repetând *thank you* de tot atâtea ori de câte ori zisese el *biutiful*.

— Mai spune-mi o dată, cum se numește hotelul? l-a-ntrebat Gérard, ca să se-asigure.

— *Hôtel*.

— Poftim?

— Hotelul *Hôtel*, i-a explicat Moussa, râzând. Până nu demult, fusese singurul... Acum, guvernul a construit hotelul *Tahat*, dar tot n-o să fie ca hotelul *Hôtel*!

Orașul se cufundase în noaptea senină, cu totul diferită de bezna de după asfințit. Părea că locul se obișnuise cu ea...

În josul străduței străjuite de arbuști firavi de tamarisc am remarcat că unele clădiri aveau curent electric. După o seară petrecută la lumina blândă și limpede a lămpii cu ulei, neonul verzui, care răspândea o lumină murdară și umbre urâte, mi s-a părut nu o dovadă de progres, ci o excrescență, un neg... Strălucirea lui fosforescentă mă deranja. O strălucire care-ți ia ochii, fără să-ți dezvăluie de fapt mai nimic!

Mă poticneam la fiecare pas... Mă amețiseră, probabil, ceaiul, conversația, atmosfera – cine știe? Ori poate că eram frânt de oboseală după călătorie... Sau mă năpădisese dorul de casă... De vreo zece ori a trebuit să mă opresc și să mă sprinjin de zid. Călcam strâmb. Și brusc rămâneam ținut locului, cu răsufierea tăiată.

— Ești bine?

Gérard îmi arunca câte-o privire grijulie.

Jenat, i-am răspuns, cu ultimele puteri, ca să nu bage de seamă că mi-era rău:

— Da, n-am nimic.

Cu toate că bravasem cu răspunsul ăsta, ca să scap de curiozitatea lui, nu mințeam. Deși era